

Faustí Barberà i la posada en valor del passat valencià

Anna Garcia Escrivà¹

Resum: Aquest article estudia la contribució valencianista de Faustí Barberà Martí (1850-1924). Encara que va ser un metge de monta anomenada per haver introduït l'oralisme a Espanya, també es va interessar molt per la Història de la Medicina, especialment la valenciana, i va fundar la *Revista Valenciana de Ciències Mèdiques*. És considerat el "pare" de valencianisme polític i cultural modern per un discurs seu pronunciat el 1902 en què demana l'autogovern i un ensenyament bilingüe al País Valencià. Ell volia que el poble valencià fóra coneixedor del seu passat a fi d'esdevenir regionalista. Va ser director de l'associació València Nova, que va organitzar l'Assemblea Regionalista Valenciana i va esdevenir també el col·laborador d'Alcover més important al País Valencià. El seu prestigi dins i fora de València explica que fóra convidat a participar al I Congrés Internacional de la Llengua Catalana (1906).

Paraules Clau: Regionalisme, Història, Barberà, Català, País Valencià.

Abstract: This article aims to study the valencianist contribution of Faustí Barberà Martí (1850-1924), although he is more famous as a doctor for having introduced the oralism in Spain, he was also interested in the History of Medicine, mainly valencian one, and founded the *Revista Valenciana de Ciències Mèdiques*. He is considered the father of modern political and cultural valencianism through a speech in 1902, where he claimed self-government and bilingual education in the Valencian Country. He wanted that valencians people knew their past for becoming regionalists. He directed the association València Nova that organized the Assemblea Regionalista Valenciana and he also became one of the main Alcover's contributors in the Valencian Country. His prestige inside and outside of Valencia explains that he would be invited to participate in the I Congrés Internacional de la Llengua Catalana (1906).

Keywords: Regionalism, history, Barberà, Catalan, Valencia.

1. Introducció

Faustí Barberà Martí va viure entre els anys 1850 i 1924 i la seua trajectòria intel·lectual gira al voltant de dos vessants: com a metge, va estar introductor en l'Estat del Mètode Oral Pur –el qual permetia als sordmuts la comunicació per mitjà de la parla i dels gestos–, promotor del Braille i l'Abreu i va formar part del consell de supervisió del sanatori de Fontilles; l'altre aspecte en què va destacar –que és el que ens interessa–, és el polític.

Els historiadors han coincidit a determinar que el valencianisme polític naix arran del conferència d'obertura de curs de Lo Rat Penat que pronuncia Barberà, en qualitat de president accidental, la tardor de 1902. En l'arenga –que 8 anys després es va publicar amb el títol de *De regionalisme i valentinicultura. Discurs vell i comentaris nous*– exigia el retorn a la situació prèvia a la Guerra de Successió i, també, l'ensenyament en català a l'escola. Aquesta redacció serà el full de ruta dels requeriments del valencianistes primigenis perquè és el document en què es posen les bases i es dibuixa el camí per sumar gent al projecte de manera decidida.

¹. Filòloga, Universitat de València.

2. El pensament barberià

En el discurs a Lo Rat Penat, Barberà s'havia presentat com un pare que es dirigeix als seus fills; assumia ja de primera hora el seu nou estatus de guia tant per a joves com per a majors, als quals recomanava que despertaren el sentiment valencianista perquè "este sentiment, com tots los afèctes del esperit, deuen ser estimulats pera son desenroll y creiximent" (*De regionalisme* 21).

Per al metge, el País Valencià no estava en el mateix nivell que les colònies castellanes dels segles XV i XVI perquè

Castella no ha vengut á nóstra tèrra com aná á les Amèriques y á les Filipines [...] nossaltros teníem y tenim una llengua pròpia, que lluhí en son explèndit sigle de òr; q'en boca del nostre S. Vicent Ferrer passetjá trunfant l'Europa; que manejá per Bernat Fenollar, Ruiz de Corella, Jaume Roig, Ausies March y atres mil, demostrá y demòstra sos grans alcanços literaris; q'entrá en palaus de papes y de reys, y que pera memòria de aquella grandea y desesperació dels estranys y dels mals fills que li fan la guèrra, viu y viurá mentres existuxquen valenciáns de pura sang que la amen y la cultiven, mentres tinga fills que més la atenguen y la mimen per mes desgraciada y perseguida (*De regionalisme* 30).

Segons el metge d'Alaquàs, la situació valenciana era conseqüència de la desfeta d'Almansa i demanava que es retornara a l'estat previ de la batalla, amb el consegüent restabliment dels Furs. Considerava que Felip V havia sigut un rei nefast per a la nostra corona en anul·lar la capacitat d'autogovern i prohibir l'ús de la llengua en espais necessaris per a la seua pervivència, com l'escola. Aquesta defensa i presa de consciència és especialment encoratjadora si tenim en compte la situació socioeconòmica de qui la proferia: un metge resident al cap i casal i, a més, amb un prestigi notable. Per a ell, el regionalisme és intrínsec a la condició de ser valencià o valenciana.

Així, no dubta a apel·lar a la unitat dels valencians en dir que "Lo Regne valencià, per sa història y tradicions, está obligat a secundar lo moviment regionaliste; moviment que significa progrés i alvans" (*De regionalisme* 16) perquè

Els valencians no podém oblidar q'un cesarisme despòtich doná'l còlp de mòrt á nòstres institucions seculares y á nostra autonomia en aquell malahit decret de 29 de Juny de 1707; com tampòc deixarem d'enrecordarsen de la gran perturbació que en la vida política valenciana introduí aquella real orde (*De regionalisme* 16).

El metge pretenia que fóra un moviment amb què s'identificaren la gran massa dels valencians, com "el industrial", "el soldat", "el pintor" (*De regionalisme* 44), i fins i tot les dones (*De regionalisme* 46). Aquesta idea de voler involucrar grups que en els inicis del segle XX no tenien ni veu ni vot converteix Barberà en un transgressor, si tenim en compte que el sufragi universal va arribar a l'Estat en temps de la Segona República.

Ara bé, el teòric valencianista no volia guanyar seguidors en fer créixer “el sentiment fosch é impulsu asòles” (*De regionalisme* 18), sinó que desitjava que els valencianistes foren conscients dels motius que els feien adoptar aquella ideologia a fi de “fer sá, robust y duradér patriotisme” (*De regionalisme* 19), i és per això que dibuixarà el seu full de ruta des de dos punts: les institucions, on s'intentarà donar més visibilitat a les seues reivindicacions, i la ploma, des d'on donarà pautes per fer més elegant la llengua i pretindrà difondre-la i treballar per recuperar la memòria històrica dels valencians.

2.1 Barberà des de les institucions

El metge arriba a la presidència de València Nova, la primera entitat del valencianisme polític, l'any 1906. Sota aquesta administració, l'ens va organitzar l'Assemblea Regionalista Valenciana els dies 29 i 30 de juny de 1907, amb la qual es pretenia posar els ciments d'una eventual Solidaritat València, seguint l'exemple de vertebració política del Principat, amb la Solidaritat Catalana i, alhora, recordar la implantació del Decret de Nova Planta al País Valencià. Aquests actes van ser organitzats perquè, diu Barberà (*Assamblea valencianista reunida...* 5): “creguí [que] era molt del cas cridar la atenció dels valencians envèrs este oblit, que en veritat no era oblit sinó falta de recordança”.

El president de València Nova va recórrer els països de l'antiga Corona d'Aragó per convidar els prohoms del regionalisme d'aquells indrets –especialment els diversos sectors de la Solidaritat Catalana–, dels quals comenta que “abraçaren fòrt y entusiastes mon projècte y s'associaren de tot còr al renaiximent patriòtich de València” (*Assamblea valencianista reunida...* 15).

L'Assemblea es concep com una gran festa que pretén “festejar el nòstre pasat y saludar al naixent esperit valencianiste: posar davant del'ànima valenciana un fet trascendentalíssim de sa vida y estimular son patriotisme” (Barberà, *Assamblea valencianista reunida...* 17). També reconeix que “se fa precis á tota còsta, rascar emblanquinades, restaurar la tradicional conciència valenciana, vuí desconjuntada y casi desfeta” (*Assamblea valencianista reunida...* 34).

Durant aquesta presidència, per altra banda, va augmentar notablement el nombre d'activitats organitzades per l'associació com viatges, conferències o visites, una de les quals va tenir com a destinació l'Ajuntament i l'Arxiu Municipal del cap i casal quan Josep Martínez Aloy –ratpenatista– n'era alcalde.

En aquesta visita, Barberà li va transmetre algunes de les seues demandes en nom de l'associació, com ara que els carrers amb noms històrics recuperaren el seu nom antic i s'esborraren les traduccions absurdes –com “Maravilla” per “Mare Vella”–, que les donacions de l'obrer metal·lúrgic Joan Churat i del metge Salvador Sastre pogueren ser gaudides pels ciutadans o que es restaurara el campanar de la catedral. L'alcalde els va fer saber que estava disposat a recollir les demandes de la ciutadania, especialment quan són de “valenciáns entusiastes” (Barberà, “València Nova en l'Alcaldia de València” 12). Barberà acaba els parlaments evidenciant que “no existix lley de Corts ni Real Decret prohibitiu del empleo dels idiomes populars en les corporacions municipals”,² motiu pel qual hi exigeix l'ús del català.

El doctor Rafael Roca ha relacionat l'eixida a l'arxiu amb l'excursionisme dels ratpenatistes a diverses poblacions del país i a monuments i edificis de València³.

² *Ibidem*.

³ En aquest sentit, és interessant l'article “El doctor Faustí Barberà i la visita de València Nova a l'Ajuntament i l'Arxiu de la ciutat de València (1907)” de Roca. Alaquàs, 2007.

Barberà tenia interès a conèixer el passat dels valencians per tal de descobrir-lo als seus connacionals a través de les seues cròniques. Un d'aquests relats és el reportatge d'aquesta visita que va fer en els números 21 i 22 de *València Nova* i una obra posterior pagada per ell i titulada *Recort d'una visita á l'Arxiu de la ciutat de Valencia promoguda per lo President de la Societat Regionalista Valencia Nova Dr. D. Faustí Barberá realçada en lo día 14 de Febrer de 1907 y escrita y treta á la llum per un valentinià*, que completa la crònica de *València Nova* i inclou correccions i gravats. Les dues versions contenen descripcions dels elements de què constava l'espai i una breu significació de cadascun, com ara dels Furs, dels quals escriu que «es lo Códich més important del mon en l'història del Dret valencià» (*València Nova* 21 3), o de la bandera oficial al País Valencià, que és «eixe emblema de l'patria qu'anava sempre davant dels combatens valencians» (*València Nova* 21 2). Aquestes breus valoracions s'han d'entendre com una mostra de l'interés del valencianista per difondre el passat històric del Regne.

Barberà també va participar en algunes de les eixides organitzades pel Centre Excursionista de Lo Rat Penat. L'any 1896 va assistir a l'excursió a Sueca i dos anys després, el 1898, va participar en un viatge per Alginet, Llombai, Alfarb i Catadau. L'any l'any 1911, també, va assistir a l'eixida a Paterna.

A més, l'any 1915 va anar a una excursió al Puig de Santa Maria, organitzada pel Centre de Cultura Valenciana. Aquest ens va tenir com a director numerari Barberà i va ser creat per la Diputació de València amb la finalitat de dinamitzar la recerca en l'àmbit cultural valencià i defensar els valors culturals del territori. En aquest sentit, es va organitzar un acte literari al paranimf de la Universitat Literària de València el 18 de juny de 1915 i un altre al Monestir de Santa Maria «con el objeto de encarecer la importancia del monasterio de el Puig de Santa María y estudiar los medios conducentes a obtener su conservación».⁴

En l'acte literari, se'n va demanar la restauració després d'una exposició molt detallada de l'estat en què es trobava el monestir, el qual va ser construït a petició del rei en Jaume en memòria de la batalla que va permetre el setge a la ciutat de València i, així mateix, es va demanar la restauració d'aquest edifici.

Dos dies després, el 20 de juny de 1915, i seguint el programa d'actes previst, es va fer un acte públic a la població de l'Horta Nord en què els membres del Centre de Cultura Valenciana, juntament amb el president de la Diputació de València i del Centre de Cultura Valenciana, Josep Martínez Aloy i l'alcalde del cap i casal, van mostrar el seu suport a la restauració del monestir. També hi va *assistir* el Penó de la Conquesta, que va ser traslladat en un tren especial des de l'Estació del Nord. S'hi van pronunciar diversos discursos per part de Francesc Cantó, president de Lo Rat Penat; Josep Maria Bayarri, representant de Joventut Valencianista o Faustí Barberà. Aquest aplec va constituir un gran èxit, ja que va mobilitzar un gran ventall dels sectors valencianistes.

Com veiem, encara que amb comptagotes, algunes de les sendes que va marcar en el full de ruta presentat aquella vesprada de tardor de 1902 han anat acomplint-se.

⁴ Segons el títol de la crònica feta per Barberà: *Crónica de la sesión solemne celebrada en... la Universidad de Valencia el día 18 de Junio de 1915 con el objeto de encarecer la importancia del monasterio de el Puig de Santa María y estudiar los medios conducentes a obtener su conservación.*

2.2 Barberà des de la ploma

Barberà era conscient que els seus connacionals no podien accedir a textos magnífics, motiu pel qual es va dedicar a fer-ne edicions.

El *Llibre de Macer* n'és un bon exemple. Barberà estava interessat en la investigació de la Història de la Medicina i, com a tal, exhuma el *Libre que feu Macer de les herbes quina virtut han* als seus contemporanis en fer-ne una edició a la *Revista Valenciana de Ciències Mèdiques* entre els anys 1905 i 1908. Aquesta impressió es va fer a partir de la traducció del segle XV conservada a la Biblioteca Universitària de València que, alhora, seria un manuscrit de l'obra d'Ot de Meung, un bisbe francès que es va inspirar en els poemes escrits per Emili Macer el segle I aC sobre plantes medicinals i que va fer córrer amb el títol *Aemilius Macer de Herbarum Virtutibus* o, simplement, *Llibre de Macer*.

El metge també va destacar com a historiador amb recerques de gran qualitat en l'àmbit de la Història del País Valencià. Així, en els anys més fecunds de la seua vida, va escriure més sobre Història que sobre qualsevol altre camp, com ara l'article "Arnaldo de Vilanova" del número *Revista Valenciana de Ciències Mèdiques* 1905), segons Balaguer (45).

També es va interessar per Carles Ros, el notari del segle XVIII apassionat per la llengua. Ros era un bon exemple per donar a conèixer als seus contemporanis, i també era el seu propi espill en alguna de les seues exigències lingüístiques, com l'oficialitat de la llengua. Alhora el reivindicava com a personatge pel fet d'exaltar el català tot i anar en contra de la moda del moment. El metge volia que els valencianistes conformaren un ideari en el qual el notari i la seua lluita tenien cabuda i importància.

Un altre personatge reivindicat per Barberà va estar el sant valencià Vicent Ferrer. El metge es va pagar la publicació de l'obra *Per a valencians. Planes redactades y tretes a llum per un fill de la terra amant de Sant Vicent Ferrer, de la seua llengua y de la pública honestat* l'any 1913, en la primera pàgina del qual ja es demana al posseïdor que el conserve, el faça córrer i que el mantinga "en son poder y ferlo coneixer allà ahon li serà dable", i segons aconsella, la difusió "consistirà en lletgir estes planes als valencians de naiximent i de llengua que per si mateixos no porrán enterar-se d'elles per no tindrelas a má u per no saber lletgir" perquè l'objectiu de l'obra és, en definitiva, el "realsament de la cultura pública".

L'opuscle està dividit en tres parts: la primera és un panegíric al predicador valencià; en la segona, es proposa la restauració "de nostra llengua volguda" (Barberà, *Per a valencians...* 6), i en la darrera, dona arguments perquè es recupere l'ús del català al País Valencià.

La tria d'aquest personatge no és atzarosa: la figura del sant resultava familiar als seus contemporanis i condensava tot allò pel que un bon valencià havia de preocupar-se. Sant Vicent havia assolit projecció internacional per la seua bondat i per la qualitat dels seus sermons pronunciats arreu d'Europa en la seua llengua, una llengua que podia ser intel·ligible arreu del continent "fins en los parlaments ab reis y papes!" (Barberà, *Per a valencians...* 24). Amb l'obra es pretenia evidenciar que les fites del sant no eren inabastables per als valencians de primeries del segle XX: altruisme i ús de la llengua materna.

El metge assegura, fins i tot, que, després del Conqueridor, ningú havia aportat tant a la rellevància mundial i a l'engrandiment del País Valencià com sant Vicent, qui, alhora, va fer famós el país i va contribuir a guanyar rellevància en matèria artística, literària, comercial, científica i industrial i intel·lectual, ja que el dialecte valencià va ser parlat a Roma gràcies a dos "fills eminents" (Barberà, *Per a*

valencians...19)⁵ “com si la Ciutat Eterna s’havera tornat una València Novella” (Barberà, *Per a valencians...* 19).

El metge reconeix que li agradaria que els valencians prengueren consciència patriòtica i que no donaren l’esquena a les lluites dels seus avantpassats, per això pretén que els seus veïns òbriguen els ulls i descobrisquen la importància de la Corona d’Aragó, ja que posseïen en conjunt “un nivell intel·lectual molt per sobre les restants nacions de la semibàrbara Europa” (*Per a valencians...* 14).

També era conscient que la llengua no passava pel seu millor moment, per això s’encomana al sant: «volem lo milacre de sa restauració lliteraria y racional» (*Per a valencians...* 25), i que «acabe pronte eixe desagrahiment, mogut per la ignorancia en que’ls valencians vivím respècte del idioma pròpi» (*Per a valencians...* 26).

Faustí Barberà, deixeble del valencianisme lingüístic incipient, estava molt capficat a aconseguir per a la llengua dels seus pares un estatus de dignitat no solament des del punt de vista lingüístic –o normativitzador– sinó també en la vessant social –o normalitzadora–, per això pretindrà que s’institucionalitze. Per a ell, la reivindicació lingüística era intrínseca a la reclamació nacional⁶, cosa que fa que el seu discurs regionalista siga tan abastable.

El regionalista era conscient que hi ha una data clau per a la nefasta situació lingüística del seu temps: el 29 de juny de 1707, el dia en què va ser “prohibit l’us de la llengua valenciana en los actes y documents oficials, condenada á viure en según llóch la dolça parla de Jaume Roig y Ossies March” (*Assamblea valencianista reunida...* 7) tot açò va provocar que

violentament la llevaren de intervindre en tot contracte del dret privat, de servir de llengua notarial; ab ensanyament la tiraren dels nostres municipis, y temps ni ha havut que fon delictes penat tan sòls el parlarla, en lo rincó de la casa; y allí en el santuari de la familia viuría modèsta pero contenta (Barberà, *De regionalisme...* 27).

Barberà parla amb decisió. Per a ell el seu objecte de reivindicació s’ho val i fins i tot renega de la seua classe social:

es molt odiós el vore dins families valencianes de veritat y d’arreal, cóm els pares, per altre costat persones de bòn discurrir, per seguir la mòda ridícol y antirrational, no deixen ni tan sòlamens que les criaes parlen en valencià als *sinyorets*; com no he hu es manco trist vore’n altres que tiránsela de savis clamen «por la necesidad de hablar la lengua española» (Barberà, *De regionalisme...* 26),

als qui també acusa de no tenir criteri propi: “ni tal sòls s’atreixen á pensar hasta que no saven cóm pensa Madrid” (Barberà, *De regionalisme...* 26).

No dubta, tampoc, a aprofitar-se de la seua condició de metge per recomanar l’ús del català:

⁵ Es refereix a Calixt III i a Alexandre VI, membres tots dos de la mateixa família noble de Xàtiva: els Borja i els únics valencians que han sigut papa (1455-1458 i 1492- 1503, respectivament).

⁶ Ho podem comprovar en la cèlebre conferència d’inici de curs a Lo Rat Penat: “el regionalisme té també l’amor á son país, á la llengua y á les costums”.

el valencià prepara els nostres òrguens vocals molt millor q'el mateix castellà, puix les varietats de articulacions y de sòns purs de sa gramàtica fan, que tant la llengua com la boca, tinguen de practicar més eixercici, més gimnasia, al ensemps que la nòstra orella s'educa en la percepció de sòns més variats. Mai els castelláns purs y cerrats, molt manco si son andaluós, tindrán la facilitat nòstra pera articular pròpiament el mateix castellà, el francès el alemá y quansevòl atra llengua viva, mes que siga de articulació la més enreversá (*De regionalisme... 25*).

El metge no només es preocupa de promocionar-la. També dirigeix els seus esforços a tornar-li genuïnitat. Així, dóna algunes modestes regles per a autenticar la llengua, tenint compte que estava mancada de normativa que la regira:

al inculcar Lo Rat Penat en los valenciáns la idea de que no renuncién á son més terminant atribut... al ferlos entendre que no sòlament tenen el dret á la seua llengua, sino el deure de usarla, deu dirlos també que al emprarla fassen quant puguen per ella, buscant sa purea y conservació, fentli notar al pòble que procure per parlarla sense les groseries, giros, expresións equívokes, gistes sense gracia y paraulòtes que la deformen y la envilixen; fentli notar de pas al pòble, cóm la llengua valenciana se seu arrimá precisament per ser la llengua del camp y del taller, y per lo mateix el obrer valencià, en esta época de reivindicacións pera tota injusticia social, deu treballar per redimirse com ell es, ab son pròpi mòdo de parlar y de sentir. També a la veu devém ferli notar [...] a les clases doctes [...], á que s'abstinguen de deformarla escrivintla en eixes maneres grotesques, javacanes, ridícoles y sense sustanvia en que com á una gracia he hu fan, á que gasten ortografia propiament valenciana y que s'abstinguen de alterarla fificantli lletres estranyes y signes que no siguen autènticament de sa morfología; digamlos, que may may, tením dret a aplicarli formes ortogràfiques del castellà (Barberà, *De regionalisme... 28-29*).

Per fer més comprensible el seu argumentari fa servir com a exemples altres llengües amb què, segurament, la gent entendreà millor la seua dèria:

Digamlos també, que si escrivint en francés, may possarán *cisó* per *ciceaux*, ni en italià *siñorina* per *signorina*, tampòch al escriure valencià deurán possar *dumenche* per *dumenge*, *chics* per *gichs* y *chòcs* per *jòchs*, per més que ya els nostres vells y fins alguns escritors de entonces caygueren en tal defècte... Si una generació de nòstra tèrra errá son camí y escrigué mal, un altra deu vindrer a'smenar l'èrro (Barberà, *De regionalisme... 29*).

Volia dotar la llengua d'un estatus superior perquè, citant Herder, diu que “qui ataca la meua llengua vol robar-me la meua intel·ligència, el meu mòdo de viure, el meu honor y'ls drets del meu poble” (*De regionalisme 28*). Per aconseguir-ho sabia que li calia una *purificació*: havia de ser escrita amb «ortografia pròpiament valenciana», i per a la prosperitat de la llengua exigia que entrara a l'ensenyament escolar perquè

“[als xiquets] no se lis ensenya á escriure lo que parlen á tot'hora” (*De regionalisme* 33):

Nòstres escòles de primeres lletres son centres ahon se li's sòl castigar als gichs el ús de la nòstra llengua y se'ls convertix en papagalls d'un altra; ahon se pòssa en jòch la persuació y la imposició més fermes pera arrancarlos l'ànima valenciana y possarlos'en unatra estranya; ahon no sòlaments no se lis ensenya á escriure lo que parlen á tot'hora, sinós se busca per tots los mijos deslligarlos de tot lo valencià; ahon primer començen els gichs á sentir parlar mal y en desprèsi de la llengua del país, ahon començen á pendre llisóns tan perturbadores que. Á seguir en l'escola, quan apleguen á majorets y les *llisóns* el se s'en munten al cap y donen son efècte infatuats y envanits fan fisga de la parla de sos pares y dels bònns valencians (Barberà, *De regionalisme* 32-33).

D'aquestes inquietuds nacionals i lingüístiques, se'n fa ressò Antoni Maria Alcover i lloa la tasca del valencianista i l'anima a seguir des del *Bolletí del diccionari de la llengua catalana*:⁷

El Dr. Barberà se dedica fa temps a reivindicar la memòria de tots els grans homes qu'engrandiren i enaltiren València ab les lletres i ab llurs talents. Creu i té moltíssima de raó, qu'axò es fer Pàtria i dur pedres per la reconstrucció de l'edifici de la nostra Nacionalitat, aont tots els fills de la Patria haurien de treballar, si no volen esveirse dins el gorc, dins l'avenc vergonyós del centralisme, cent voltes maleit i penjador. ¡Quin'altre no seria la sort de València si tots els valencians treballassen per la terra i llengua llur com hi treballa'l Dr. Barberà! El Dr. Barberà donà aquexa *conferència* en valencià, com se suposa, i sembla que agradà fora mida an el distinguit i selecte auditori, que l'aplaudí a-les-totes. ¡Enhorabona, Dr. Barberà! ¡enhorabona, amic estimadíssim!

A causa d'aquest contacte, el metge valencià va ser convidat com a congressista honorari –encara que no hi va assistir– al I Congrés Internacional de la Llengua Catalana celebrat a Barcelona des del dia 13 fins al 18 d'octubre de 1906.

Aquest congrés va ser el precedent del I Congrés de Metges de Llengua Catalana de 1913 al qual sí que van assistir diversos metges valencians –set en concret–, com Josep Rodrigo Pertegàs, Josep Baptista Peset i Aleixandre i Faustí Barberà Martí. Aquest congrés es pretenia fer del català una llengua capdavantera en el món mèdic.

3. Conclusions

A Faustí Barberà Martí li devem la translació a la situació valenciana del moviment nacionalista que s'estenia a Europa per mitjà del romanticisme, a partir de la seua participació o promoció d'algunes de les empreses més importants del seu

⁷ Extret de la pàgina 394 i 395 del volum vi.

temps amb la finalitat d'aconseguir majors nivells de benestar per als seus connacionals des de dos punts de vista: el físic, com a metge prestigiós, i el cívic, com a membre i cap d'entitats que pretenien assolir una major autogestió per al País Valencià.

Barberà va bastir un discurs nacionalista basat en el redescobriment històric valencià amb un especial interès a incidir en el 25 d'abril de 1707 i, més encara, en el 29 de juny d'aquell mateix any. En aquest ideari també va tenir molta presència la llengua, de la qual Barberà exigia el redreçament.

Aquesta nova visió política li va permetre una certa projecció social que palesa, per exemple, la seua assistència al Congrés d'Història de la Corona d'Aragó (1908) i al I i II Congrés de Metges de Llengua Catalana (1913 i 1917), i amb la seua adhesió al I Congrés Internacional de Llengua Catalana (1906), gràcies a la seua relació epistolar amb mossén Alcover.

4. Obres citades

Alcover Sureda, Antoni Maria. *Bolletí del Diccionari la Llengua Catalana*.

Vol. VI. Palma de Mallorca: Estampa de N'Amengual y Muntaner, 1908-9.

Balaguer Perigiüell, Emili. "Medicina y política en la Valencia de la Restauración: la obra de Faustino Barberá Martí (1850-1924)." *Quaderns d'investigació d'Alaquàs*. "El llibre del poble" 1996: 43-65.

Barberà, Faustí. *Per a valencians. Planes redactades y tretes a llum per un fill de la terra amant de Sant Vicent Ferrer, de la seua llengua y de la pública honestedat*. València: Francesc Vives Mora, 1913.

---. *De regionalisme i valentinicultura. Discurs vell i comentaris nous*. València: Francesc Vives Mora, 1910.

---. *Assamblea valencianista reunida en los dies 29-30 de juny de 1907 pera commemorar lo segón centenari de la llevá dels Furs y de la fí de València regnícola*. València: Francesc Vives Mora, 1908.

---. *Recort d'una visita a l'Arxiu de la Ciutat de Valencia: promoguda per lo presient de la societat Regionalista Valencia Nova, Dr. D. Faustí Barberá, realçada en lo día 14 de Febrer de 1907 escrita y treta a la llum per un valentinià*. València: Doménech i Taroncher, 1907.

---. "València Nova en l'Alcaldia de València." *València Nova* 9 març 1907: p. 2-3.

Roca Ricart, Rafael. La Renaixença valenciana i el redescobriment del país. El Centre Excursionista de Lo Rat Penat (1880-1911). Paiporta: Denes, 2011.

---. “El doctor Faustí Barberà i la visita de València Nova a l’Ajuntament i l’Arxiu de la ciutat de València.” *Quaderns d’investigació d’Alaquàs. “El llibre del poble”* 2007: p. 111-137.

Recebido para publicação em 20-08-14; aceito em 20-09-14